

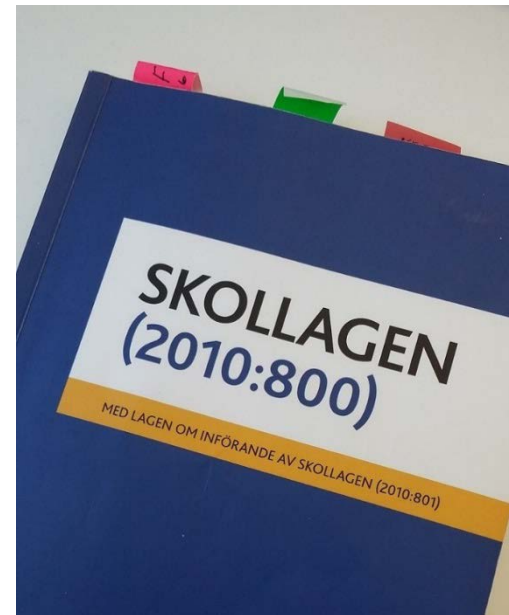
Den goda organisationen

- Om nyanlända elevers mottagande i skolan

Peter Ekborg, biträdande generaldirektör, Skolinspektionen

Skolan – ett område där barnkonventionen redan är stark

Nyinvandrade barn - migrationsläget idag

- Ca 80 000 barn mellan 0-19 år i MiVs mottagningsystem
- Av dessa är ca 33 000 ensamkommande barn. Majoriteten utgörs av pojkar i åldrarna 15-17 år.
- Flera (små) kommuner har proportionellt sett mångdubblat vissa ålderskategorier – exempelvis Borgholm där mer än 40 % av 6-åringarna och drygt 50% av ungdomarna mellan 16-18 år är nyanlända (riksgenomsnitt 2,3 resp. 7,7 %) (Källa: Skolverket. PM 2016-01-11)
- Ojämn fördelning mellan kommuner – storstäderna har andelsmässigt relativt få nyanlända. (Källa: Skolverket. PM 2016-01-11)

Ändringar i skollagen för de obligatoriska skolformerna (1:a januari 2016)

- Definitionen av nyanländ elev
- Bedömning av elevens kunskaper
- Beslut om placering inom två månader
- Delvis förberedelseklass

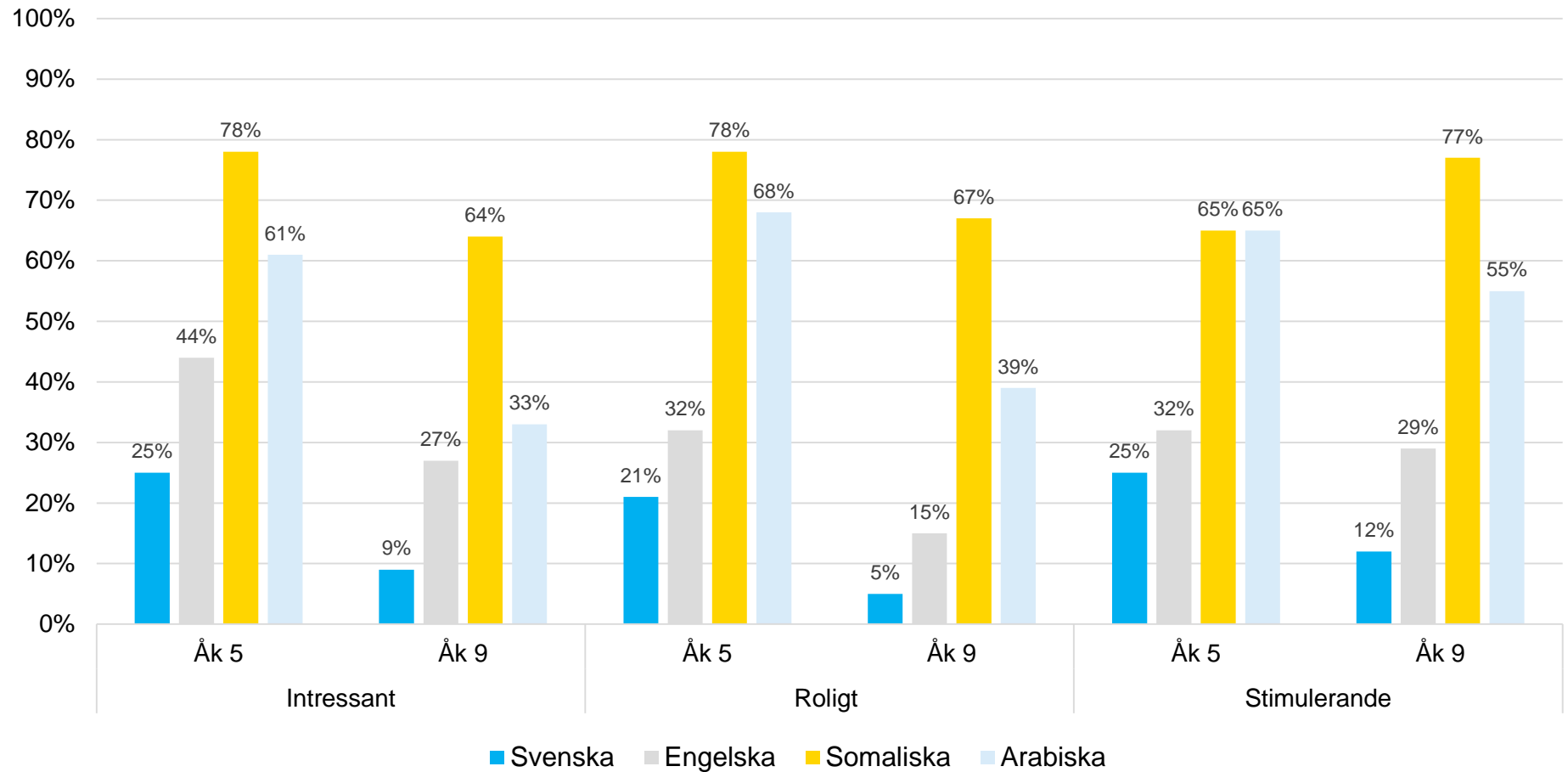

Hur upplever eleverna sin skola?

- 130 000 elevröster om skolan

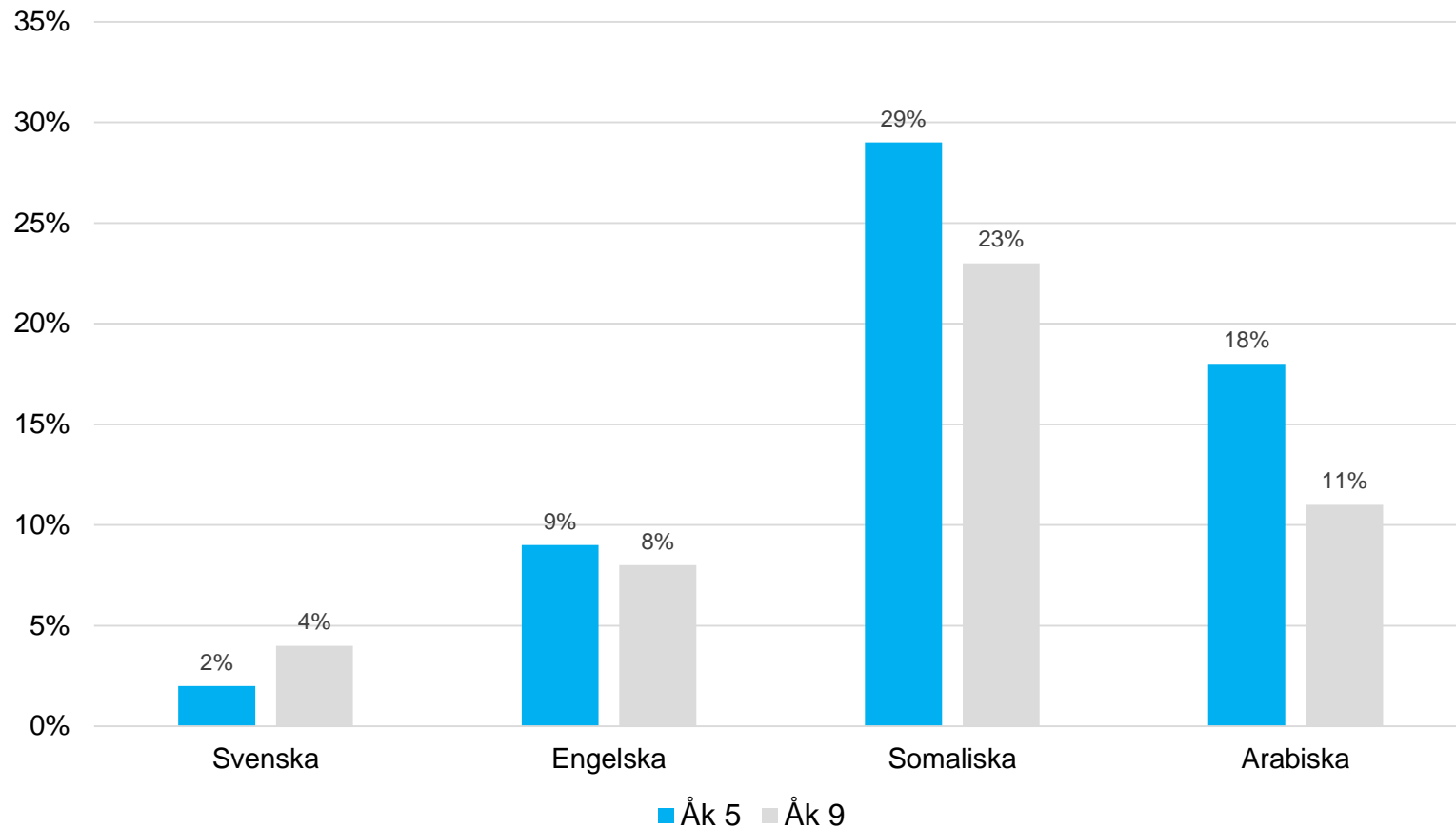

En högmotiverad elevgrupp som vill lära...

Källa:
Skolenkäten 2015

...men som upplever skolarbetet som (för) svårt

Källa:
Skolenkäten 2015

Varför lyckas skolsystemet sämre med dessa elever?

- Det tar tid att komma in i systemet – och då tappar eleven kunskaper
- Det bildas ofta en nyanlända-process som inte integreras med den ”vanliga” skolverksamheten
- Gemensamt synsätt – och stöd för detta – saknas ofta när det gäller anpassning av undervisningen

---

Vad har Skolinspektionen sett?

- Exemplet "Tallskolan"

"Tillsynen visar att de nyanländas **kunskaper inte kartläggs** utan eleverna integreras direkt i den reguljära undervisningen i ordinarie klass utan stöd vare sig för läraren eller eleven. (...) Enligt rektorn på skolan utreds inte elevernas behov av **studiehandledning på modersmålet** individuellt utan i grupp. (...) Lärarna på skolan beskriver som en **konsekvens** av detta att de i hög utsträckning behöver fokusera på att upprätthålla ordningen i klassrummet och att de då inte heller hinner tillgodose de andra elevernas undervisningsbehov"

Vad har Skolinspektionen sett?

- Exemplet "Granskolan"

" Alla elever i förberedelseklass får **inte undervisning i SO och NO**. Timplanen har reducerats för dem via anpassad studiegång. Problemet beror enligt lärarna på att de inte har något bra kartläggningsmaterial i dessa ämnen samt att instruktionerna i läromedlen är för svåra för eleverna att arbeta med utan stöd och att man därför tagit bort ämnena för dem. Enligt rektorn beror det på bristande resurser till skolan. "

Exemplet "Björkskolan" – för visst går det att få det att fungera!

” **Huvudmannen fördelar resurser** med hänsyn till nyanlända och elever m utländsk bakgrund. På skolan finns en resursgrupp med specialpedagog som **ser över resursfördelningen** var 6:e vecka och justerar vid behov. Personalen på skolan har mycket god tillgång till **kompetensutveckling**. Samtliga ger uttryck för en **elevsyn** som präglar skolan, i tilltal, krav och förväntningar och återkoppling- formativ bedömning. God tillgång till **studiehandledning på modersmål**, trots många språk. Lärarna har mycket stor tilltro till **rektors ledarskap**, och personalkåren är stabil sedan många år”

Vad krävs för att få det att fungera?

Organisation och resurser:

- tydliga roller och ansvarsfördelning såväl på huvudmannanivå som på skolnivå;
- tillgång till personal med rätt kompetens och flexibel tillgång till stödresurser.

Kompetens:

- svenska som andraspråk, modersmål, specialpedagogik, elevhälsa.
- avgörande att *all personal* har insikter om lärande hos elever med annat modersmål, men också om vad deras sociala/psykosociala situation kan innebära.

Men också...

Ambitioner och förväntningar:

- nyanlända elever har rätt till utbildning på samma villkor som övriga elever, och ska ges förutsättningar att nå målen för utbildningen.

Inte glömma **de sociala aspekterna**: inkludering, delaktighet, lika villkor. Föräldrarnas möjlighet till insyn och delaktighet.

Medvetenhet på alla nivåer:

- Kunskaper och insikter om nyanländas lärande och sociala situation behöver även finnas hos huvudman och rektor och inte stanna hos undervisande lärare.

Vad är viktigt att göra?

- Huvudmannen ger förutsättningarna

- Kommunikation är A och O
- Samarbete inom ramen för systematiskt kvalitetsutveckling av skolorna – huvudman, rektor och lärare
- Var flexibel i din organisation. Med strategiskt resursfördelning är det möjligt att möta föränderliga behov.
- Var en attraktiv arbetsgivare

Vad är viktigt att göra?

- Rektor skapar helhetssynen på skolan

Pedagogiskt ledarskap

- Samverkan med och mellan lärare
- Möjliggöra strukturerad reflektion över resultat
- Hålla fokus på individuella bedömningar
- Bedriva arbete utifrån inkluderande förhållningssätt på skolan

Organisatoriskt ledarskap

- Flexibel organisation/resursfördelning som möjliggör varierande undervisningsformer
- Tillhandahålla rätt lärarkompetens, modersmålsundervisning och studiehandledning på modersmål

---

Vad är viktigt att göra?

- Lärarna förvaltar elevernas förkunskaper

- Vid behov, kompetensutveckla! Lärarnas kompetens är avgörande för hur mottagandet fungerar, utbildning i svenska som andraspråk av stor vikt. Likaså kunskap om språkutvecklande arbetssätt.
- Kartlägg elevernas kunskaper och erfarenheter utifrån det specifika ämnet – och sprid resultaten i lärarkollegiet
- Ge aktivt lärarstöd på lektionen för bibehållet intresse
- Dokumentera elevens utveckling i IUP för att kunna följa kunskapsmässig- och social utveckling

---

Avslutningsvis

Skolinspektionen granskar under 2016:

- Mottagande av nyanlända elever i grundskolan
- Studiehandledning på modersmål
- Gymnasieskolans språkintröduktionsprogram

Tack för uppmärksamheten!

Har du frågor om Skolinspektionens verksamhet? Kontakta oss!

skolinspektionen@skolinspektionen.se

Telefon (vxl): 08-586 080 00

www.skolinspektionen.se